

VOLUM

INTRODUCCIÓ

La matèria de Volum pretén introduir l'alumnat en la reflexió i producció de la realitat tridimensional. Per això cal partir de l'estudi i de la intervenció directa en aquesta realitat tridimensional, entesa com l'entorn.

Aquest apropament en l'espai circumdant es proposa fer des de la percepció visual, tàctil i motriu, i mitjançant la reflexió de tots aquells aspectes que amplien els coneixements que l'alumnat ja té interioritzats del seu entorn, espontàniament o a partir de les valoracions i actuacions promogudes per altres matèries curriculars. Per tant, és convenient mantenir les relacions amb altres àrees del coneixement per globalitzar aquesta reflexió.

La matèria s'orienta cap al coneixement dels processos de la creació artística tridimensional i cap a l'experimentació de les metodologies productives del fet tridimensional, entenent aquest fet com la realització objectual, l'actuació en l'espai i com a procés.

Per poder treballar la tridimensió cal que l'alumnat conegui els elements bàsics del llenguatge plàstic específic, que adquireixi sistemes d'anàlisi i síntesi, i que valori la importància dels mitjans tecnològics i sistemes de transformació dels materials com un dels factors determinants de l'expressivitat de l'obra resultant.

El coneixement i la valoració d'aquests mitjans i sistemes, cal ancorar-los en el propi bagatge experimental i en les diferents solucions que han aportat les manifestacions plàstiques tridimensionals al llarg de la història, entre les quals es poden destacar l'escultura, l'arquitectura, l'urbanisme, la jardineria, el disseny objectual, l'interiorisme, l'escenografia, el figurinisme, el disseny de modes...

Els continguts de la matèria de Volum s'ordenen en tres apartats: exploració de l'entorn; llenguatge plàstic i metodologies de creació en l'espai. En síntesi, aquesta matèria es proposa aconseguir nivells d'aprenentatges que permetin a l'alumnat desenvolupar les seves capacitats perceptives envers la forma volumètrica, operar i intervenir en la realitat tridimensional, i adquirir una concepció de l'activitat artística com un mitjà que estableix un diàleg enriquidor amb l'entorn físic, professional i cultural.

OBJECTIUS GENERALS

L'alumnat, en acabar la matèria, ha de ser capaç de:

1. Discriminar perceptivament en els espais i cossos de l'entorn, per descobrir i seleccionar la informació que li permeti plantejar intervencions de caràcter tridimensional.
2. Harmonitzar les experiències cognoscitives i sensorials que conformen la capacitat per emetre valoracions constructives i la capacitat d'autocrítica per desenvolupar el sentit estètic.

3. Emprar els elements bàsics del llenguatge plàstic tridimensional que portin a entendre i actuar amb la forma tridimensional i l'espai.
4. Practicar diferents metodologies d'actuació creativa en la forma tridimensional i en l'espai.
5. Analitzar les manifestacions plàstiques tridimensionals i reconèixer els valors que aporten, especialment les obres del patrimoni artístic proper, i la seva incidència social: informativa, comunicativa i cultural.
6. Distingir les tipologies d'objectes i d'obres que es configuren per la diferent aplicació del llenguatge plàstic tridimensional i de diferents procediments i metodologies de treball en relació amb la funció a què estan destinades.
7. Desenvolupar una actitud reflexiva i creativa sobre les aportacions concretes en àmbits com l'escultura i l'arquitectura contemporànies en la concepció de la forma tridimensional i de l'espai.

CONTINGUTS

Fets, conceptes i sistemes conceptuals

1. L'entorn immediat.
 - 1.1. La percepció visual, tàctil i motriu.
 - 1.2. Nocions topològiques, projectives i mètriques.
 - 1.3. Natura-cultura: paisatge, ésser humà i objectes.
2. Llenguatge plàstic tridimensional.
 - 2.1. Elements bàsics del llenguatge plàstic tridimensional.

Cossos i espais; buit i ple. Elements i formes geomètriques.
Les coordenades espacials. L'escala.
Nexes i sintaxi d'elements: les estructures bi i tridimensionals. Composició tridimensionals. Modulacions.
 - 2.2. Metodologies de creació en l'espai.

El projecte en l'espai .
El disseny de la forma tridimensional.
La representació i la presentació. La narració. Els referents en la producció tridimensional.
Sistemes constructius, de disposició, reproductius i discursius.
El procés en la creació plàstica tridimensional.
L'actuació directa sobre la matèria i en l'espai.
L'atzar i el joc en el procés de creació.
 - 2.3. Factors comunicatius.

La funció i la significació en les produccions tridimensionals.
3. Manifestacions plàstiques tridimensionals.

Els objectes funcionals i les obres artístiques. L'escultura i l'arquitectura. L'obra i el seu context.
Tècniques, materials, estris i voluntat expressiva. Poètica.

Projecte i resultat. El procés com a obra.

Procediments

1. Exploració de l'entorn.
 - 1.1. Observació directa i mediatitzada de l'entorn.
 - Exploració sensorial de l'entorn.
 - Anàlisi seqüencial de formes i espais
 - Estudi d'esquemes i codificacions d'un paisatge.
 - 1.2. Reconeixement objectual.
 - Descripció dels elements visuals, estructurals i els matèrics que configuren un objecte.
 - Anàlisi formal i funcional de referents naturals i artificials
2. Estudi de les manifestacions plàstiques.
 - 2.1. Anàlisis de processos creatius i productius amb formes i espais
 - Estudi d'obres fruit d'experimentació amb materials
 - 2.2. Anàlisi gràfica.
 - Aplicació de codis i recursos de descripció i representació en el pla, utilitzant recursos tradicionals i informàtics.
 - 2.3. Lectura de l'obra artística tridimensional.
 - Reconeixement de diferents tipologies i funcionalitats
 - Classificació estilística d'obres escultòriques i arquitectòniques.
 - Identificació de temàtica i interpretació simbòlica d'obres d'escultura.
3. Experimentació del llenguatge plàstic tridimensional i de les metodologies de creació en l'espai.
 - 3.1. Aplicació de sistemes constructius de la forma tridimensional.
 - Construcció amb formes geomètriques: lineals, laminars i volumètriques.
 - Utilització de tècniques d'addició, subtracció i pressió sobre materials rígids i materials tous.
 - Aplicació de tècniques de repetició per modulació, seqüenciació o seriació.
 - Relació i ordenació per atzar, sobre materials i objectes.
 - 3.2. Experimentació de sistemes reproductius de formes tridimensionals.
 - Utilització de tècniques de transcripció per còpia, interpretació o al·lusió, sobre materials adients.
 - 3.3. Experimentació de sistemes discursius en l'actuació plàstica tridimensional.
 - Narració plàstica.
 - Utilització de tècniques de relació, com associació, comparació, analogia, metàfora, amb materials i referents.
 - Utilització del paisatge per a la creació plàstica tridimensional.

Valors, normes i actituds

1. Sensibilització envers l'entorn.
 - 1.1. Hàbit d'observació de la forma tridimensional i de l'espai.
 - 1.2. Interès per les relacions entre factors formals, funcionals i estètics en formes naturals i artificials.

2. Interès per les manifestacions artístiques tridimensionals.
 - 2.1. Reconeixement de la utilitat del llenguatge plàstic tridimensional i de les seves possibilitats comunicatives.
 - 2.2. Actitud oberta i crítica sobre qualsevol manifestació plàstica tridimensional.
3. Predisposició per l'actuació creativa en l'espai i sobre formes tridimensionals.
 - 3.1. Responsabilitat i ànim participatiu, especialment en treballs d'equip.
 - 3.2. Interès pel treball creatiu i per als processos de recerca de solucions tridimensionals pròpies.
 - 3.3. Actitud positiva i crítica envers la producció pròpia i la dels companys/es.
 - 3.4. Organització i mètode en el treball.
 - 3.5. Cura de materials i utilitatge.

OBJECTIUS TERMINALS

1. Mostrar sensibilitat per l'entorn natura-cultura i entendre'l com a promotor d'intervencions i contenidor de referents.
2. Demostrar agudesia perceptiva respecte al medi ambient i els objectes quotidians, i identificar les seves qualitats visuals, estructurals i matèriques.
3. Establir relacions correctes i/o expressives amb la proporcionalitat i l'escala del cos humà.
4. Experimentar alternatives de configuració tridimensional, d'ordenació de formes i interrelació buit-ple, de materialització, i descobrir-ne les possibilitats expressives i comunicatives.
5. Utilitzar el comportament del material com a desencadenant del projecte tridimensional i determinant metodològic.
6. Realitzar composicions tridimensionals en baixa tecnologia, emprant tècniques d'addició, subtracció i/o pressió, sobre materials rígids o tous, amb acabats que permetin interpretar els resultats amb correcció.
7. Realitzar composicions tridimensionals en baixa tecnologia, plàsticament expressives, equilibrades i originals, amb l'organització i descomposició de formes lineals, laminars i volumètriques, i amb ús de tècniques i acabats suficients que permetin interpretar els resultats amb correcció.
8. Representar tridimensionalment formes de l'entorn quotidià amb diferent grau de realisme o d'esquematzació.
9. Construir modulacions, de poca complexitat, que permetin estructurar l'espai de manera lògica, racional i variable, aplicant tècniques de repetició, ordenació i entropia.

10. Planificar i seguir, d'una manera activa i responsable, processos de treball d'acord amb una intenció o proposta prefixada, tot desenvolupant conscientment les fases necessàries: recollida d'informació, maduració de la idea, esborranys, proves tècniques i de materials, prototips, realització de l'obra definitiva, si escau, i valoració de resultats i processos.
11. Identificar diferents sistemes elementals de reproducció manual, mecànica, informàtica i industrial de la forma tridimensional i valorar, mitjançant l'experimentació i/o la reflexió, les aplicacions i les aportacions expressives d'aquests sistemes.
12. Expressar idees mitjançant la narració plàstica tridimensional, amb sistemes discursius com associacions, comparacions, analogies i metàfores amb materials objectes i referents diversos.
13. Seleccionar d'entre les diferents metodologies processals, tècniques, materials i tractaments cromàtics, els més adients per a l'elaboració d'una determinada proposta i per a l'expressió personal.
14. Analitzar i valorar els aspectes tècnics, informatius, artístics i culturals de les manifestacions plàstiques tridimensionals, i conèixer i apreciar les obres d'escultura, arquitectura, i altres manifestacions tridimensionals del patrimoni artístic proper.
15. Distingir les aplicacions pràctiques o estètiques de les manifestacions plàstiques tridimensionals quotidianes, i identificar les característiques més notables de la seva configuració i que determinen la funció principal.
16. Comportar-se en l'aula-taller de manera responsable especialment evidenciada en la cura d'estris i materials propis, d'altre alumnat i del centre, en l'ús conscient de les instal·lacions, i en el respecte envers els treballs dels companys i les companyes.
17. Emprar amb propietat la terminologia pròpia de la matèria, pel que fa a materials, eines i tècniques.